

Mehmet Elxhi

BLIOTEKA

8SH-992

E 54

AJO
QE MIE
NDJIEK
PAS

85H-992
E 54

MEHMET
ELEZI

AJO
QË MË
NDJEK
PAS

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

Redaktor
QEMAL SAKAJEVA

Kopertina
IBRAHIM ÇEZMA

Reconsues
Remzi Lani

Ajo që më ndjek pas

Për një çast të duket sikur dallgët e Mesdheut u derdhën me shkulme të çmendura drejt bregut, por, duke u ndeshur me afshin e ngrohtë që vinte nga Sahara e me pamjen e verdhë të shkretëtirës, u hutuan e shtangën në vend nga habia. Mbi këto dallgë, që ngrinë e u ngurtësuan, duke u shndërruar në kodra plot jetë, ngrihet Algjeri. Kasbane e tij, lagje karakteristike, me rrugët aq të ngushta, saqë mund të këmbesh cigaret, madje dhe filxhanët e kafes, nga dy dritare përballë, pothuajse e kemi të njohur nëpër-

mjet skenave të «Betejës së Algjerit» dhe nga reportazhet e botuara në shtyp. Por Algjeri është një qytet i madh e i bukur, me shtëpitë e reja të banimit e rrugët e ndriçuara, me komplekset sportive e parqet plot gjelbërim, që rrinë nën hijen e monumentit të dëshmorëve, ngritur në një pikë mbizotëruese. Omari na thotë që është 92 m i lartë. Në këmbët e tij, plotësisht i harmonizuar, shtrihet Muzeu Historik.

— Na sollët mbarësinë, — thotë koleg Burkezaza, Sekretar i Përgjithshëm i Bashkimit Kombëtar të Rinisë Algjeriane.

Ka parasysh shiun e butë që bie, retë bojëhiri të varura mbi det me një mendim premtues. Prej kohësh edhe këtu ka marrë thatë.

— Doemos, i them. Tok me shiun, sollëm njëkohësisht pranverën e lulëzimin. — Dhe i tregoj me dorë dy shokët e tjerë të delegacionit që quhen pikërisht Pranverë e Lulëzim.

Qeshim sikur njihemi prej kohësh. Të dyja palët parapëlqejmë këtë hyrje aspak zyrtare, e cila pasohet me një dialog krejt shoqëror, çka nuk ndodh zakonisht në ato raste kur biseda fillon me shiun e me kohën në përgjithësi.

Pak para nesh ka ardhur skuadra e volejbollit e «17 Nëntorit» për të zhvilluar

disa ndeshje miqësore me sportistët vendas, një nga të cilat e ka në pasditen e mbërritjes sonë. Na ftojnë ta shikojmë ndeshjen. Por del një pyetje e vështirë: kush do të fitojë? Ata janë njohur edhe me arritjet e skuadrave tona në Lojërat Mesdhetare, në Latakia të Sirisë.

— Sido që të ndodhë, do të fitojë miqësia!

Nuk dihet kush e dha i pari këtë përgjigje. Të dyja palëve na duket e goditur dhe secili e ndien veten autor të saj.

Kjo ngrohtësi na shoqëron deri në fund të qëndrimit në Algjeri, tok me kënaqësinë për zhvillimin e marrëdhënieve midis dy vendeve. Edhe një personalitet i tillë, siç është anëtari i Sekretariatit të Përhershëm të KQ të Partisë së FÇK, Buhara, veteran i Luftës për pavarësi, që na pret të nesërmen e mbërritjes sonë, pas bisedës aq dashamirëse, na përcjell deri në korridor, tek ashensori. Do të vizitojmë Muzeun Historik, vepër e bukur arkitektonike dhe kulturore. Luftën heroike të popullit algjerian për pavarësi kush nuk e njeh. Mbi një milion të rënë.

Ndërsa shohim disa nga reliktet e tyre, mendja më shkon doemos te dëshmorët tanë dhe, thellë në histori, më kujtohen disa detaje që kam parë te shpata e Skënderbeut në Muzeun e Armëve në Vjenë. Ekspozuar sa futesh, diku në të djathtë, ajo vjen mjaft e

imët përballë përmasave të shpatave e parzmoreve të kalorësve e madje dhe të kuajve të tyre, panciret e të cilëve zënë nganjëherë një pavijon të tërë. (Po në histori sa vend zënë vallë?) Më të «druajtur» akoma e përbën një tjetër fakt: shpata është fare e thjeshtë, pothuajse pa asnjë dekoracion, me ndonjë njollë të kohës, plagë që e ka marrë në luftë. Asnjë gram ar, asnjë fije argjend nuk e zbukuron. Vetëm një copë si lëkurë e zezë a si meshin, nga më të zakonshmit, e vesh dorezën, për të mos vrrarë dorën.

Nuk ishte e vështirë për një burrë shteti si ai, që për një çerek shekulli mbrojtë qytetërimin evropian, të porosiste diku ca serm e ca flori për shpatën, vetëm për shpatën e luftës, po populli që i varfër, populli që në luftë dhe Gjergji rronte me hallet e tij, me hallet e atdheut. Floriri e argjendi vinin më pas, mjafton që shpata të priste fort e drejt...

Ua tregoj shokëve algjerianë. Mund të jesh popull i vogël, po të bën të madh ideali, çështja që mbron. Në këtë vështrim historikë tona kanë shumë pika takimi. I ndeshim këto pika edhe në fusha të tjera, gjatë vizitës.

Ja dhe Ghardajaja, për të cilën na kanë folur shumë. Qytet turistik në thellësi. Ngrihet në 7 kodrina në mes të shkretëtirës, më saktë, qendra e vilajetit përbëhet prej 7 qytetesh të veçanta, me emra domethënës: Qyteti i Dritës, Mbretëresha, Qyteti i Shenjtë... Nga larg duken si qytete «lodra», të përgatitura nga ndonjë studio filmi, prej dërrase ose kartoni. Aq të rregullta e karakteristike janë.

Sapo kemi zbritur në aeroportin e qytetit, na bëjnë përshtypje dy-tre avionë të vegjël nga Arabia Saudite.

— Janë sheikët. Qyteti ynë është shumë turistik. Kanë ardhur për pushime. Gjuajnë lepuj e gazela. I njihni gazelat?

Ç'mund të gjuash në shkretëtirë? Këtu s'është xhungël. Po ja që rrethina ka edhe botën e saj shtazore. Madje kjo u bë shkak që të njihemi më afër me një pamje të veçanë të pasioneve e këmbënguljes së njerëzve të këtij qyteti. Pasi kemi parë lagjet, tregun karakteristik, kemi hyrë dhe në një shtëpi, shokët algjerianë na propozojnë për të vizituar kopshtin zoologjik. Do të mbeteni të kënaqur, na thonë, po më mirë s'po jua themi që në fillim.

Kopshti është i mbushur me kafshë të

Algjerisë, disa janë marrë dhe me këmbim ose janë blerë nga vende të huaja. Luanët turfullues dhe hijenat si hije pasohen nga dhelpra rrëshqitëse e shkretëtirës, nga struci i druajtur e papagalli optimist. Më tej, kuaj të egër, sorkadhe, akrepa vdekjeprurës dhe gjarpërinj me brirë, tepër të rrezikshëm të shkretëtirës, që aq mirë dinë të fshihen në rërë, na thonë.

Çojnë dhe e thërresin «ustanë». Është krijuesi këmbëngulës dhe pronari i këtij kopshti. Një burrë i moshuar, trupmesatar e me shpatulla të gjera, me ca syze me skelet të trashë, me njërin sy më të vogël se tjetrin, që i jep fytyrës së tij një dinakëri pa të keq, me një kapuç të bardhë të ngjashëm me takijen, pothuajse gjithmonë me një qeshje që ia zbulon dhëmbët e rrallë, se përse të jep përshtypjen e një furrëtari. Vitaliteti i tij nuk bie menjëherë në sy: zbulohet ngadalë deri në befasim.

I afrohet kafazit ku prehet një çakall.

— Rrotullohu, — i thotë arabisht dhe kafsha i bindet si një mekanizëm.

— Tourne-toi, — i thotë frëngjisht dhe gjithçka fillon nga e para.

— Nuk janë dosido kafshët që kam sjellë këtu. Janë me kulturë, — qesh ai dhe syri i vogël i bëhet edhe më i vogël. Janë poliglotë. Po tani do t'ju njoh me Maradonën. Ja fotografia, si fillim.

Ai nxjerr nga xhepi një gazetë të palosur, e cila ka botuar një reportazh të ilustruar nga ky kopsht, një faqe të plotë. Njëra nga fotografitë ka diciturën: «Duke biseduar me Maradonën». Është një cjap i zi, racë spanjolle, me katër brirë, që zgjat qafën matanë në kafaz e përtyp gjethe të njoma, që e ka pagëzuar me këtë emër.

— E paske mirë me gazetarët, — e ngacmon dikush.

Syri i vogël rrudhet edhe më.

— Merre si ta marrësh. Gazetarët më kanë vënë në siklet. Kam shumë respekt për ta. Kanë shpallur diçka që unë s'e kam e, për të mos i lënë gënjeshtarë, jam i detyruar t'ua plotësoj. Kam tri gra. Ata kanë shkruar katër. Jam i detyruar t'ua plotësoj, ta marr edhe një. Nga halli...

— I ri je, — e nguc dikush.

— Hë, pra. Më rinuan ata, gazetarët, Jam 75 vjeç. Ata kanë shkruar 71. Kur je 71, mund të martohesh prapë...

Syzet i vetëtijnë. Syzet apo sytë prapa qelqeve?

— Po sa fëmijë ke, — e pyesim.

— Jo dhe aq. Kam 28 gjithsej. Nga këta 18 janë djem.

— Po nipër e mbesa?

— Kjo është pyetje e zorshme, më ngatërron gjithmonë kjo pyetje. Duhet ta saktësoj përgjigjen. Deri në mëngjes kisha 143